

IZLAZ IZ >>> SIVE EKONOMIJE

Sprovedenje mera i aktivnosti Nacionalnog programa za suzbijanje sive ekonomije usmerenih na uspostavljanje efikasnijeg nadzora nad tokovima sive ekonomije, unapređenje fiskalnog sistema, smanjenje administrativnog i parafiskalnog opterećenja privrede i jačanje poreske kulture, doprinelo je boljoj naplati poreza i unapređenju fer konkurencije u Srbiji. U 2018. godini zabeležen je suficit budžeta od 32,2 milijarde dinara zahvaljujući boljoj naplati prihoda i to za 89,7 milijardi dinara. Registrovana zaposlenost je povećana 3,3%, naplata poreza na dohodak i doprinosa je premašila plan. Prihodi od PDV-a veći su 11,4% u bruto iznosu.

KLJUČNE REFORME I AKTIVNOSTI U 2018.

Unapređenje inspeksijskog nadzora

U cilju efikasnije kontrole nelegalnog poslovanja 11 zakona je usaglašeno sa Zakonom o inspeksijskom nadzoru. Završena je prva faza razvoja sistema e-Inspektor koji je umrežio Upravni inspektorat, Sanitarnu inspekciju, Tržišnu inspekciju i Inspektorat za rad. Otvorena je besplatna telefonska linija 0800 300 307 za prijavu rada „na crno“. Omogućena je primena sporazuma o priznanju prekršaja u nadležnosti Inspektorata za rad, tržišne i turističke inspekcije. Zakonom je uveden *mystery shopper* kao novi metod otkrivanja neregistrovanih subjekata i neizdavanja računa.

Pojednostavljeno angažovanje sezonskih radnika

Donet je reformski zakon o pojednostavljenom angažovanju sezonskih radnika u poljoprivredi kojim je od januara 2019. omogućena elektronska prijava sezonaca preko portala www.sezonskiradnici.gov.rs i mobilne aplikacije – prve svoje vrste u Srbiji. Vreme potrebno za prijavu radnika smanjeno je sa pet sati na 10 minuta, a troškovi poreza i doprinosa za trećinu.

Poresko oslobodjenje početnika u poslovanju

Od oktobra 2018. izmenama Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje omogućeno je mladim ljudima i nezaposlenima koji registruju preduzetničku radnju u režimu lične zarade ili privredno društvo da u prvoj godini poslovanja ne plaćaju porez i doprinose na zarade i tako uštede i do 250.000 dinara. Za prva tri meseca uz ovaj podsticaj osnovano je 470 novih preduzeća.

Započeta reforma parafiskalnog i administrativnog opterećenja privrede

Donet je Zakon o naknadama za korišćenje javnih dobara i uspostavljena evidencija od 1.037 neporeskih nameta. Republički sekretarijat za javne politike je popisao 2.492 administrativna postupka i pripremio preporuke za pojednostavljenje 843.

Unapređenje efikasnosti Poreske uprave

Omogućeno je pribavljanje uverenja o plaćenom porezu elektronskim putem uz godišnje uštede za građane i privredu od najmanje dva miliona evra. Započet je rad na digitalizaciji sistema paušalnog oporezivanja i automatizaciji izrade više od 300.000 poreskih rešenja za 110.000 paušalaca. Unapređenjem analize rizika, Poreska uprava je izvršila povraćaj PDV-a u zakonskom roku za 78% zahteva što je dvostruko više u odnosu na prethodne godine.

Jačanje poreske kulture

Sprovedena je kampanja Godina borbe protiv sive ekonomije. Nagradna igra Uzmi račun i pobedi je uključila 41% građana Srbije u borbu protiv sive ekonomije (Ipsos, maj 2018) koji su prikupili i poslali više od 107 miliona računa. 35% građana je izjavilo da ih je nagradna igra podstakla da uzimaju fiskalne račune, a 13% da ih je podstakla da plaćaju karticom. 90% građana podržava suzbijanje sive ekonomije.

ISTRAŽIVANJE PRIVREDE O SIVOJ EKONOMIJI

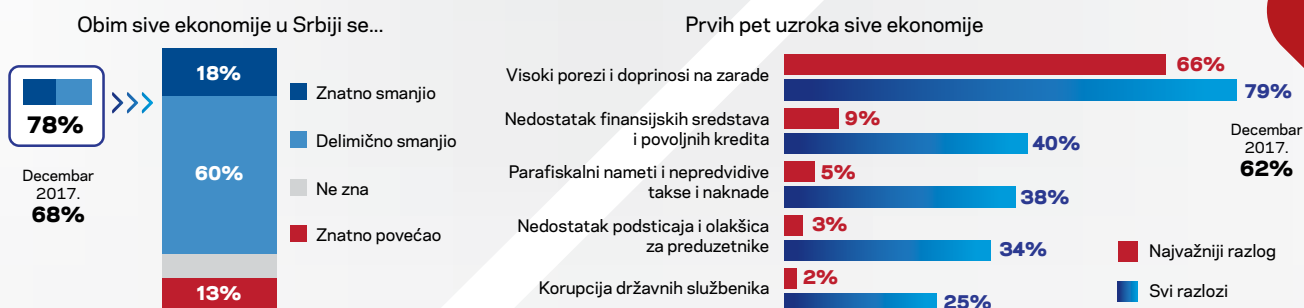
Godišnje istraživanje stavova privrede o sivoj ekonomiji sprovela je u januaru 2019. istraživačka kuća Ipsos za potrebe NALED-a i Nemačke razvojne saradnje, na reprezentativnom uzorku od 252 preduzeća.

Zastupljenost sive ekonomije

Po oceni privrede, u 2018. godini je svaka peta firma (20%) poslovala u sivoj zoni, naspram 29% u 2017. Preko tri četvrtine privrednika veruje da se obim sive ekonomije smanjio u prethodnih godinu dana, što predstavlja znatno viši procenat u odnosu na decembar 2017. godine (68%). Građevinarstvo se ističe kao oblast u kojoj ima najviše sive ekonomije, što navodi svaki drugi privrednik (53%). Potom slede trgovina (41), ugostiteljstvo (38%), advokatske usluge (32%).

Glavni uzroci sive ekonomije

Visoki porezi i doprinosi na zarade ističu se kao glavni uzrok sive ekonomije i to u znatno većoj meri u odnosu na prethodnu godinu, ali i na ostale uzroke (79%). U skladu sa tim, privreda smatra da se u Srbiji najviše izbegava plaćanje poreza i doprinosa na zarade (62%), zatim lokalnih i republičkih taksi (45%), poreza na dobit (41%) i PDV-a (32%). Ako se posmatraju samo preduzetnici – oni u većoj meri ističu PDV kao obavezu koja se najčešće izbegava (50%). Preko četvrtine privrednika ističe da se u njihovoj delatnosti zaposlenima doprinosi isplaćuju delimično (19%) ili im se uopšte ne uplaćuju (8%).

Inspeksijski nadzor

Čak 60% privrednika navodi da je sa novim Zakonom o inspeksijskom nadzoru poboljšano otkrivanje neregistrovanih firmi, što je znatno više u odnosu na 47% u 2017. Skoro dve trećine privrednika (62%) dobro ocenjuje efikasnost postojećeg sistema kažnjavanja.

Podrška borbi protiv sive ekonomije

Skoro dve trećine privrednika (64%) zna da su 2017. i 2018. godina proglašene godinama borbe protiv sive ekonomije, što je znatno više u odnosu na decembar 2017. (40%). Čak četiri od pet predstavnika privrede ističe da poslovanje u sivoj zoni nije opravdano, a svega 3% opravdava nelegalno poslovanje. Preko tri četvrtine predstavnika privrede veruje da je država odlučna u borbi protiv sive ekonomije (78%).

